T.C.
HAZİNE ve MALİYE BAKANLIĞI
Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı

KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİLERE YÖNELİK UYGULAMA REHBERİ

KASIM 2022

İÇİNDEKİLER

Giriş 1

A. KONUYA İLİŞKİN ULUSLARARASI STANDARTLAR 1

B. KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİNİN TANINMASI 2

1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişi Tanımı 2
2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Akraba ve Yakınları 3

C. KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİLER BAKIMINDAN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER 3

1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesi 3
   1.1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesinde "Makul Tedbir" Kavramı . 4
   1.2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesinde Başvurulabilecek Kaynaklar 4
   1.3. Gerçek Faydalanıcının Belirlenmesi 5
2. Yabancı Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler Bakımından Alınması Gereken Tedbirler6
3. Yerli Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler ile Uluslararası Kuruluşlarda Görev Yapanlar Bakımından Alınması Gereken Tedbirler 6
4. Diğer Hususlar 7
   4.1. Hayat Sigortası Poliçelerinin Lehdarları 7
   4.2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Görevden Ayrılması veya Bu Niteliklerini Kaybetmesi 7

KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİLERE YÖNELİK UYGULAMA REHBERİ

Giriş

Kamusal nüfuz sahibi kişiler, ülkemizin de üyesi olduğu Mali Eylem Görev Gücü (Financial Action Task Force - FATF) tarafından "kendisine önemli bir kamusal görev tevdi edilen gerçek kişiler" olarak tanımlanmıştır. FATF bu kişilerin, bulundukları pozisyon ve buna bağlı olarak sahip oldukları kamusal güç nedeniyle çeşitli riskleri ihtiva etmekte olduğunu değerlendirmekte ve yükümlü gruplarının, kamusal nüfuz sahibi kişilerle olan iş ve işlemlerine özel dikkat göstermelerini ve bu kişilere karşı önleyici nitelikte çeşitli tedbirler almalarını öngörmektedir.

Kamusal nüfuz sahibi kişiler, ülkemizin önemli bir kamusal görevi tevdi ettiği kişiler olabileceği gibi, başka bir ülke tarafından bu şekilde görev tevdi edilen kişiler ya da uluslararası kuruluşlarda benzer görev ifa eden kişiler olabilmektedirler. Bu bakımdan, üst düzey politikacılar veya idari, adli ve askeri kurumlarda kamusal nitelikli görev icra eden üst düzey görevliler ya da kamu işletmelerinin üst düzey yöneticileri bu kapsamda yer almaktadır. Ayrıca bu kişilerin yakın akrabaları veya diğer yakınlarının gerçekleştirdikleri iş ve işlemlere de dikkat edilmesi gerekmektedir.

Yerli, yabancı ya da uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler bütünüyle aynı derecede riskli olarak nitelendirilemezler. Bu durum büyük ölçüde bu kişiler hakkında elde edilen bilgilere bağlı olarak yapılacak risk değerlendirmesine bağlıdır. Bu bakımdan yerli kamusal nüfuz sahibi kişiler hakkında yükümlülerin sahip oldukları veya erişim sağlayabilecekleri bilgilere istinaden yapılacak değerlendirmeye bağlı olarak risk seviyeleri azaltılabilmektedir. Buna karşılık, yabancı kamusal nüfuz sahibi kişilerin, yerli veya uluslararası kuruluşlarda görev yapanlara göre risk seviyelerinin daha yüksek olduğu kabul edilmektedir.

Günümüzde birçok ülke, kamusal nüfuz sahibi kişilerin aklama ve terörizmin finansmanı bakımından taşıdığı potansiyel risklere karşı, başta FATF olmak üzere Birleşmiş Milletler, Avrupa Birliği, OECD tarafından kabul edilen standartlara uygun şekilde yasal düzenlemeleri yaparak uygulamaya geçirmiş bulunmaktadırlar.

Ülkemizde de, 17.11.2022 tarihli ve 32016 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Mali Suçları Araştırma Kurulu Genel Tebliği (Sıra No: 21)'nde **(21 Sıra No.lu Tebliğ)** uluslararası standartlara uygun şekilde kamusal nüfuz sahibi kişilere yönelik olarak finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar tarafından alınması gereken önleyici tedbirler belirlenmiştir. İşbu Rehber, söz konusu Tebliğ ile öngörülen tedbirlerin uygulanması bakımından, uluslararası standartlar ve uygulamalardan yararlanılarak uygulayıcılara yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır.

A. KONUYA İLİŞKİN ULUSLARARASI STANDARTLAR

Kamusal nüfuz sahibi kişilere karşı alınması gereken tedbirler konusundaki en önemli uluslararası standart FATF'in 12 No.lu Tavsiyesidir. Tavsiyede "siyasi nüfuz sahibi kişiler - *politically exposed persons* (*PEPs*)" olarak adlandırılan bu kişiler, FATF tarafından yapılan tanımda vurgulanan hususlar dikkate alınarak 21 Sıra No.lu Tebliğde ve işbu Rehberde "kamusal nüfuz sahibi kişiler" olarak adlandırılmıştır. FATF tarafından kabul edilen düzenlemede, yabancı ve yerli kamusal nüfuz sahibi kişilerin yanı sıra uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler ile bunların aile bireyleri ve yakınları bakımından alınması gereken tedbirler açıklanmıştır.

FATF'ın 12 No.lu Tavsiyesi

"12. Siyasi Nüfuz Sahibi Kişiler

Finansal kuruluşlara, yabancı siyasi nüfuz sahibi kişilerle ilgili olarak (gerek müşteri gerekse gerçek faydalanıcı olsun) müşterinin tanınması hususundaki olağan tedbirleri uygulamanın yanı sıra:

a) Müşterinin ya da gerçek faydalanıcının siyasi nüfuz sahibi bir kişi olup olmadığının belirlenmesi için uygun risk yönetim sistemine sahip olması,

b) Bu tür iş ilişkisi tesis edilmesi (ya da mevcut müşteriler için devam ettirilmesi) için üst düzey yönetimden onay alması,

c) Fonların ve malvarlığının kaynağının tespiti için makul tedbirleri alması,

d) İş ilişkisini sürekli olarak sıkı bir şekilde izlemesi,

zorunluluğu getirilmelidir.

Finansal kuruluşlar, müşterinin ya da gerçek faydalanıcının yerli siyasi nüfuz sahibi bir kişi ya da uluslararası bir kuruluş tarafından üst düzey bir görev tevdi edilen veya edilmiş olan bir kişi olup olmadığını belirlemek için makul tedbirleri almaya zorunlu tutulmalıdır. Söz konusu kişilerle daha yüksek risk taşıyan iş ilişkilerinde, finansal kuruluşlara (b), (c) ve (d) paragraflarında yer alan tedbirleri uygulama zorunluluğu getirilmelidir.

Her tür siyasi nüfuz sahibi kişi ile ilgili yükümlülükler, siyasi nüfuz sahibi kişinin aile bireyleri ve yakınları için de uygulanmalıdır."

12 No.lu Tavsiyeye ilişkin FATF'in Açıklayıcı Notunda ayrıca Tavsiye'nin hayat sigortası poliçesinin lehdarları ve gerçek faydalanıcısının belirlenmesine ve riskli durumlarda uygulanacak tedbirlere ilişkin de bir düzenleme yapılmıştır. Buna göre;

"*Finansal kuruluşlar, bir hayat sigortası poliçesinin lehdarlarının ve/veya gerekli durumlarda lehdarın ardındaki gerçek faydalanıcının siyasi nüfuz sahibi kişiler olup olmadığını belirlemek için makul tedbirler almalıdır. Bu işlem en geç, ödeme zamanında gerçekleştirilmelidir. Finansal kuruluşlar yüksek risk tespit edildiği durumlarda, normal müşterinin tanınması tedbirlerini uygulamaya ek olarak aşağıdakilerle de yükümlü kılınmalıdır:*

a) Poliçe gelirlerini ödemeden önce üst yönetimi bilgilendirmek,

b) Poliçe sahibiyle kurulan iş ilişkisinin bütünü üzerinde sıkı inceleme yürütmek ve şüpheli işlem bildiriminde bulunmayı dikkate almak."

FATF standartlarının yanı sıra, başta tarafı olduğumuz Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesi olmak üzere OECD Yabancı Kamu Görevlilerine Verilen Rüşvetin Önlenmesi Sözleşmesi ve Avrupa Birliği belgelerinde de kamusal nüfuz sahibi kişilere karşı tedbir alınması öngörülmektedir.

B. KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİNİN TANINMASI

1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişi Tanımı

21 Sıra No.lu Tebliğin 3 üncü maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde kamusal nüfuz sahibi kişi "Yurt içinde veya yabancı bir ülkede seçimle veya atama yoluyla kendisine önemli bir kamusal görev tevdi edilen üst düzey gerçek kişiler ile uluslararası kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, üst düzey yöneticileri ile eşdeğer görev yapan diğer kişiler" olarak tanımlanmıştır. Tanımdan da anlaşılacağı üzere kamusal nüfuz sahibi kişiler yerli, yabancı veya

uluslararası kuruluşlarda görev yapanlar olmak üzere 3 kategori altında ele alınabilmektedir. Buna göre;

- *Yerli kamusal nüfuz sahibi kişiler:* Yurt içinde seçimle veya atama yoluyla kendisine önemli bir kamusal görev tevdi edilen üst düzey gerçek kişiler,
- *Yabancı kamusal nüfuz sahibi kişiler:* Yabancı bir ülkede seçimle veya atama yoluyla kendisine önemli bir kamusal görev tevdi edilen üst düzey gerçek kişiler,
- *Uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler:* Uluslararası kuruluşların yönetim kurulu üyeleri, üst düzey yöneticileri ile eşdeğer görev yapan diğer kişilerdir.

Bununla birlikte, FATF tarafından yapılan tanıma göre yerli veya yabancı kamusal nüfuz sahibi kişiler; devlet veya hükümet başkanları, üst düzey politikacılar, siyasi partilerin üst düzey görevlileri, üst düzey adli, idari veya askeri görevliler ile kamu iktisadi teşebbüslerinin üst düzey yöneticileri olabilmektedir. Uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler kapsamında ise bu kuruluşların yöneticileri, yönetici yardımcıları, yönetim kurulu üyeleri veya bunlara eşdeğer görev yapan kişiler yer almaktadır.

Yerli ve yabancı kamusal nüfuz sahibi kişi arasındaki fark, kamusal görevi tevdi eden ülkeden kaynaklanmaktadır. Buna karşılık, kişinin doğduğu veya ikamet ettiği ülke ya da uyruğu, yerli veya yabancı kamusal nüfuz sahibi kişinin tespitinde belirleyici unsurlar olarak değerlendirilmemektedir. Ancak bu unsurlar risk seviyesinin belirlenmesinde dikkate alınabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken bir diğer husus da, yerli bir kamusal nüfuz sahibi kişi, aynı zamanda başka bir ülke tarafından da önemli kamusal görev tevdi edilen bir kişi ise, bu durumda bu kişinin yabancı kamusal nüfuz sahibi kişi olarak değerlendirilmesi gerektiğidir.

2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Akraba ve Yakınları

21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca kamusal nüfuz sahibi kişilerin yanı sıra bu kişilerin eşleri, birinci derece akrabaları (anne, baba ve çocukları) ve yakınları ile tesis edilen iş ve işlemlerde, Tebliğde öngörülen tedbirlerin uygulanması gerekmektedir.

FATF tarafından kamusal nüfuz sahibi kişilerle ilgili olarak hazırlanan Rehber'de kamusal nüfuz sahibi kişilerin yakınları ile ilgili olarak bir çıkar veya amaç birlikteliğine işaret edebilecek birinci derece dışındaki akrabalık, nişanlılık, şirket ortaklığı veya şirket çalışanı olmak gibi her türlü sosyal, kültürel veya ekonomik nitelikteki yakınlığa vurgu yapılmaktadır. Benzer bir hüküm, 21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin altıncı fıkrasında da yer almaktadır. Dolayısıyla, sayılanlarla sınırlı olmaksızın bunlar dışında da kamusal nüfuz sahibi kişilerin yakınları söz konusu olabilir.

C. KAMUSAL NÜFUZ SAHİBİ KİŞİLER BAKIMINDAN ALINMASI GEREKEN TEDBİRLER

Kamusal nüfuz sahibi kişilere yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesi için öncelikle bu kişilerin belirlenmesi, bunu müteakiben bu kişilerin bulunduğu kategoriye uygun tedbirlerin uygulanması gerekmektedir.

1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesi

Finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile kripto varlık hizmet sağlayıcıların, müşterilerinin veya gerçek faydalanıcının kamusal nüfuz sahibi kişi olup olmadığının belirlenmesi amacıyla makul tedbirleri almaları gerekmektedir. Kamusal nüfuz sahibi kişilere karşı alınması öngörülen tedbirler, bu kişilerin eşleri, birinci derece akrabaları ve diğer yakınlarını da kapsadığından, bunların da tespiti önem taşımaktadır. Öte yandan, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine İlişkin Yükümlülüklere

Uyum Programı Hakkında Yönetmelik (Uyum Yönetmeliği) kapsamında uyum programı oluşturacak yükümlülerin risk yönetim faaliyetleri, yabancı nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesine yönelik tedbirleri de kapsamalıdır.

1.1. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesinde "Makul Tedbir" Kavramı

21 Sıra No.lu Genel Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile kripto varlık hizmet sağlayıcıların, müşterilerinin veya gerçek faydalanıcının kamusal nüfuz sahibi kişi olup olmadığının belirlenmesi amacıyla "makul tedbirleri" almaları öngörülmektedir. İş ilişkisi tesisi veya sürdürülmesinde belirli bir kamusal nüfuz sahibi kişinin aklama veya terörizmin finansmanı bakımından taşıdığı risk durumu dikkate alınmalı, risk seviyesine göre alınması gereken makul tedbirler belirlenmelidir.

Risk seviyesi belirlenirken pek çok diğer unsurun yanı sıra örneğin müşteri durumunun tespiti sürecinde kamusal nüfuz sahibi kişiye verilen kamusal fonksiyonun/gücün özellikleri göz önünde bulundurulabilir ya da örneğin yabancı finansal piyasalarda hiç işlem yapmayan ya da çok az işlem yapan küçük ölçekli finansal kuruluşlar nezdinde yabancıların iş ilişkisi tesis etmeleri dikkate alınabilir.

Öte yandan, Uyum Yönetmeliği'nin 4 üncü maddesi uyarınca uyum programı oluşturacak yükümlülerin risk yönetim faaliyetleri, yabancı kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesine yönelik tedbirleri de kapsamalıdır. Yabancı kamusal nüfuz sahibi kişiler ile iş ilişkisi tesis eden veya işlem yapan finansal kuruluşlar, bu kişilerin bulundukları belirli pozisyonlar için elde ettikleri makul gelir seviyesi gibi bilgilere ilk elden sahip olamayabilir veya bu bilgilere doğrudan erişim sağlayamayabilirler. Bu durum, iş ilişkisi tesisi veya müşteri ilişkisinin izlenmesi aşamalarında bu bilgilerin değerlendirilmesini zorlaştırabilir. Bu nedenle, uygun risk yönetim sistemlerine ihtiyaç bulunmaktadır. Bu çerçevede müşterilerin risk kriterleri ve profilleri, iş modelleri ve müşterinin tanınması kapsamında elde edilen bilgilerin teyidi ile müşterilerin veya gerçek faydalanıcılarının yabancı kamusal nüfuz sahibi olup olmadıklarının belirlenmesi için kendi yaptıkları araştırmalar önem taşımaktadır.

Finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile kripto varlık hizmet sağlayıcılar; kamusal nüfuz sahibi kişilerin yerli, yabancı veya uluslararası kuruluşlarda görev yapan kişiler olup olmadığına bakılmaksızın alınması gereken makul tedbirler kapsamında, nihai aşamada, yapılan veya yapılmaya teşebbüs edilen işleme konu malvarlığının yasa dışı yollardan elde edildiğine veya yasa dışı amaçlarla kullanıldığına dair herhangi bir bilgi, şüphe veya şüpheyi gerektirecek bir husus bulunması halinde, bu durumu Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığına bildirmelidirler.

1.2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Belirlenmesinde Başvurulabilecek Kaynaklar

Kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesinde çeşitli kaynaklardan yararlanılabilir.

a. Gerçek kişilerin kimlik tespitinde ilgilinin iş ve mesleğine ilişkin olarak alınan bilgiler

Bilindiği üzere, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörün Finansmanının Önlenmesine Dair Tedbirler Hakkında Yönetmeliğin (Tedbirler Yönetmeliği) 6 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca müşterinin tanınmasına ilişkin esaslar kapsamında gerçek kişilerin kimlik tespitinde, diğer bilgilerin yanı sıra ilgilinin iş ve mesleğine ilişkin bilgilerin de alınması gerekmektedir. Bu bilgiler kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesinde önemli bir kaynak olabilir. Ancak sürekli iş ilişkisi tesis edilen kişilerin, daha sonra kamusal nüfuz sahibi kişi niteliği kazanması da söz konusu olabileceğinden, Tedbirler Yönetmeliği'nin 19 uncu maddesi uyarınca müşterilerin mesleği, iş geçmişi vb. durumlarının devamlı olarak izlenmesi ve buna ilişkin bilgi, belge ve kayıtların güncel tutulması önem taşımaktadır.

b. İnternet ve medya araştırmaları

Kapsam veya güvenilirlikleri sınırlı olmakla birlikte internet veya medya üzerinde yapılacak araştırmalar, kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesi, izlenmesi ve bunlara ilişkin bilgilerin doğrulanması bakımından başvurulabilecek yollardandır. Bu bakımdan büyük arama motorlarında genel aramaların yanı sıra aklama ve terörizmin finansmanı kapsamında araştırma yapılabilen ve ücretsiz hizmet sunan özel web sitelerinden yararlanılabilir. Ayrıca sosyal medya siteleri de, ilgili bilgilerin temininde yardımcı kaynak olarak değerlendirilebilir.

c. Ticari amaçlı veri tabanları

Kamusal nüfuz sahibi kişilerin belirlenmesinde ulusal veya uluslararası seviyede hizmet sunan ticari amaçlı veri tabanları da kullanılabilmektedir. Ticari amaçlı veri tabanlarının kullanımında aşağıdaki noktalara dikkat edilmelidir:

- Bu veri tabanları genellikle kamuya açık bilgilerden yararlanmakla birlikte muhtelif kaynaklardan da beslenmesi, bilgilerin kapsamını ve güvenilirliğini artırmaktadır.
- Dünya genelinde seçimler, kabine değişiklikleri ve hemen her gün kamu görevlileri atamaları gerçekleştiğinden bu veri tabanlarında yer alan listelerin güncelliği kontrol edilmelidir.
- Bu tür veri tabanlarının sağlayıcıları tarafından kullanılan kamusal nüfuz sahibi kişi tanımı ile 21 Sıra No.lu Tebliğde yapılan tanım arasında farklılıklar olabileceğine dikkat edilmelidir.
- Söz konusu veri tabanlarına abone olan yükümlüler, veri tabanının hazırlanmasında kullanılan parametrelere ve veri tabanının teknik özelliklerine vakıf olmalıdır. Veri tabanının belirli isimleri yakalamaması veya belirli kamusal nüfuz sahibi kişi kategorilerinin hariç tutulmuş olması riskine yönelik tedbirler alınmalıdır.
- Veri tabanlarında farklı alfabelere özgü harflerin çevirilerinde ve isimlerin yazılışında farklılıklar olabileceği hususu göz önünde bulundurularak bu durumun yükümlülerin söz konusu isimleri eşleştirme yeteneğini olumsuz etkilememesi ve hatalı sonuçlara ulaşılmamasına yönelik gerekli teknik önlemler alınmalıdır.
- Kamusal nüfuz sahibi kişilerin eş ve birinci derece akrabaları ile yakınlarının, bu veri tabanlarında yer alıp almadığı kontrol edilmeli ve gerektiğinde bu kişilere ilişkin ayrıca araştırma yapılmalıdır.

Sonuç olarak internet, medya araştırmaları veya ticari amaçlı veri tabanlarının kullanımı, müşterinin tanınmasına ilişkin olarak alınması gereken tedbirlerin yerine geçmemekte, bu tedbirleri desteklemektedir. Söz konusu kaynaklar kullanılarak kamusal nüfuz sahibi olduğu veya olmadığı tespit edilen bir kişinin durumunun gerçekte farklı olabileceği riski gözden kaçırılmamalıdır. Bu nedenle, bu kaynakların kamusal nüfuz sahibi kişiler ile bunların eşleri, birinci derece akrabaları veya yakınlarının belirlenmesinde ilave kaynak olarak dikkate alınması gerekmektedir.

1.3. Gerçek Faydalanıcının Belirlenmesi

21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrası finansal kuruluşlar, finansal olmayan belirli iş ve meslekler ile kripto varlık hizmet sağlayıcıları tarafından müşterinin yanı sıra gerçek faydalanıcının da kamusal nüfuz sahibi olup olmadığının belirlenmesi amacıyla makul tedbirler alınmasını öngörmektedir. Kamusal nüfuz sahibi bir kişi doğrudan müşteri olabileceği gibi, müşteri olan bir gerçek veya tüzel kişinin gerçek faydalanıcısı da olabilir. Kamusal nüfuz sahibi kişiler, aracılar veya tüzel kişiler gibi üçüncü tarafları kullanarak iş ilişkisi tesis edebilir veya muhtelif işlemler gerçekleştirebilir ve bu şekilde aklama ve terörizmin finansmanı ile mücadele tedbirlerinin uygulanmasını sekteye uğratabilirler. Bu nedenle, ilgili

yükümlüler müşterinin tanınması tedbirlerini uygularken, gerçek faydalanıcının kimliğini belirlemek ve teyit etmek için makul tedbirleri almak durumundadır.

Kamusal nüfuz sahibi kişi adına hareket eden kişinin veya bir müşteri ya da gerçek faydalanıcının kamusal nüfuz sahibi kişinin eşi, birinci derece akrabası veya yakını olduğunun tespiti halinde, kamusal nüfuz sahibi kişilere yönelik tedbirlerin uygulanması gerekmektedir.

2. Yabancı Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler Bakımından Alınması Gereken Tedbirler

Yabancı kamusal nüfuz sahibi kişiler her zaman yüksek risk taşıyan kişiler olarak dikkate alınmalıdır. 21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre yabancı kamusal nüfuz sahibi kişiler ile bunların eşleri, birinci derece akrabaları ya da yakınları ile tesis edilen tüm iş ilişkilerinde ve gerçekleştirilen işlemlerde, bu iş ve işlemlerin riskli olup olmadığına bakılmaksızın asgari olarak alınması gereken tedbirler şunlardır:

a) İş ilişkisi tesisini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak.

b) Bu kişilere ait veya işleme konu malvarlıkları ve fonların kaynağının tespiti için makul tedbirler almak.

c) Uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak.

3. Yerli Kamusal Nüfuz Sahibi Kişiler ile Uluslararası Kuruluşlarda Görev Yapanlar Bakımından Alınması Gereken Tedbirler

21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin dördüncü fıkrasına göre yerli kamusal nüfuz sahibi kişiler ve uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler ile bunların eşleri, birinci derece akrabaları veya yakınları ile tesis edilen iş ilişkisinin ve gerçekleştirilen işlemlerin yüksek riskli olarak değerlendirilmesi durumunda alınması gereken tedbirler şunlardır:

a) İş ilişkisi tesisini, mevcut iş ilişkisinin sürdürülmesini ya da işlemin gerçekleştirilmesini üst seviyedeki görevlinin onayına bağlamak.

b) Bu kişilere ait veya işleme konu malvarlıkları ve fonların kaynağının tespiti için makul tedbirler almak.

c) Uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırmak ve ilave kontrol gerektiren işlem türlerini belirlemek suretiyle iş ilişkisini sıkı gözetim altında tutmak.

Yapılan düzenleme, bir müşterinin yerli ya da uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişi olduğunun belirlenmesi durumunda, bu kişinin iş ilişkisine ilişkin olarak bir risk değerlendirmesi yapılmasını gerektirmektedir. Bu risk değerlendirmesinde diğer hususların yanı sıra müşteri risk faktörleri, ülke risk faktörü ile ürün, hizmet, işlem veya dağıtım kanalı riskleri dikkate alınmalıdır. Uluslararası kuruluşlarda görev yapan kamusal nüfuz sahibi kişiler için ayrıca bu kişilerin sahip olduğu kamusal fonksiyon, yani yöneticilik seviyesi, kamusal fonlar üzerindeki kontrol veya bu fonlara erişim durumları göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu kişiler ile tesis edilen iş ilişkisi ve gerçekleştirilen işlemlerin düşük riskli olarak değerlendirilmesi durumunda, bunlar herhangi bir müşteri olarak dikkate alınmalı ve olağan müşterini tanı tedbirleri uygulanmalıdır.

4. Diğer Hususlar

4.1. Hayat Sigortası Poliçelerinin Lehdarları

21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin beşinci fıkrası uyarınca hayat sigortası poliçesinin lehdarının veya gerçek faydalanıcısının kamusal nüfuz sahibi kişi olup olmadığının belirlenmesi amacıyla, sigorta poliçesine bağlı hak ve alacakların lehdara ödenmesinden önce veya en geç ödeme zamanında makul tedbirler alınması gerekmektedir. Uygulanacak makul tedbirlerin belirlenmesi bakımından öncelikle risk değerlendirmesi yapılmalı ve buna ilişkin yüksek risk tespit edildiği durumlarda ödeme yapılmadan önce üst yönetim bilgilendirilmelidir. Ayrıca uygulanan kontrollerin sayı ve sıklığını artırılmalı ve ilave kontrol gerektiren işlem türleri belirlenerek iş ilişkisi sıkı gözetim altında tutulmalıdır.

4.2. Kamusal Nüfuz Sahibi Kişilerin Görevden Ayrılması veya Bu Niteliklerini Kaybetmesi

21 Sıra No.lu Tebliğin 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası uyarınca kamusal nüfuz sahibi kişilerin görevden ayrılmaları veya bu niteliklerini kaybetmeleri halinde, Rehber'in 2 ve 3 üncü maddelerinde belirtilen tedbirlerin uygulanmasına, görevden ayrıldıkları veya bu niteliklerini kaybettikleri tarihten itibaren en az bir yıl süreyle devam edilmesi gerekmektedir. Böyle bir durumda tedbirlerin uygulanmasına devam edilecek süre, yapılacak risk değerlendirmesine bağlı olarak belirlenmelidir. Bu bakımdan yapılacak risk değerlendirmesinde, kişinin gayri resmi olarak etki seviyesinin devam etmesi veya önceki ve mevcut fonksiyonunun bir şekilde bağlantılı olması ya da kamusal nüfuz sahibi kişinin görevden ayrılması, bu niteliklerini kaybetmesi halinde de aynı asli konularla ilgilenmeye devam etmesi gibi hususlar dikkate alınmalıdır. Yapılan değerlendirme neticesinde, bu kişilerle gerçekleştirilen işlemlerin ya da iş ilişkilerinin risk teşkil etmesi halinde tedbirlerin uygulanma süresi, riskin seviyesine bağlı olarak uzatılmalıdır.

Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı

Hazine ve Maliye Bakanlığı
A Blok Dikmen Cad. 06100
Dikmen/ANKARA